

TILTAKSPAKKER - SMITTEVERNBEREDSKAP

INNSPILL

Til: Kultur- og likestillingsdepartementet

Dato: 11.02.2022

Vi viser til departementets henvendelse av 7. februar i år hvor det inviteres til innspillsmøte 11. februar 2022, og til å levere skriftlige innspill innen kl. 13.00 samme dag om tiltakspakker på ulike nivåer med smittevernberedskap.

Pakkene vi er invitert til å gi innspill på er basert på svar fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet på oppdrag 601 fra Helse- og omsorgsdepartementet (Oppdrag 601 - Tabell med oversikt over pakker med smitteverntiltak med vedlegg.pdf (helsedirektoratet.no)). Tiltakspakkene skisserer tiltak på 5 nivåer.

ORGANISERING AV BESLUTNINGSPROSESSENE

Regjeringens ønske om å gi større forutsigbarhet for sektorene som rammes av koronatiltakene er prisverdig. Vi etterlyser imidlertid en grundig utrednings- og høringsprosess, og håper vi kan legge til grunn at dette er starten på en slik prosess.

Slik fagetatene/FHI selv påpeker er det et stort behov for mer kunnskap om effekter av tiltak, både på tiltakenes smitteverneffekt og de negative tilleggsvirkningene på økonomi og samfunn.

Mer kunnskap og større åpenhet og inkludering er en forutsetning for forholdsmessige og treffsikre tiltak.

Det betyr at beslutningsprosessene må organiseres annerledes. For det første må det igangsettes systematisk forskning på effekter, konsekvenser og juridiske betingelser. I tillegg må det nedsettes flere utvalg i tillegg til Holdenutvalget, med ekspertise på forskjellige områder. Vi har under hele pandemien etterlyst bedre samarbeid med kulturlivets organisasjoner. Vi har understreket behovet for at arrangørfaglig kompetanse kan jobbe tett og grundig og over tid med helse- og smittevernfaglig kompetanse.

Et bedre samarbeid må også inkludere offentlig innsyn i faglige råd før regjeringen vedtar nye restriksjoner, samt høring og offentlige konsultasjoner. Vi har tidligere bedt om at fagetatenes anbefalinger offentliggjøres idet de sendes over for politisk behandling som del av en åpen og inkluderende prosess. Dersom vi hadde blitt forelagt de helsefaglige anbefalingene, ville det sikret nødvendig bransjefaglig kompetanse underveis i prosessen i form av mer konkrete råd.

ØKONOMISKE GARANTIER

Restriksjonene må følges av en økonomisk garanti for at institusjonene kan opprettholde aktivitet og sysselsetting innenfor de til enhver tid gjeldende smittevernsbestemmelser. Det er viktig at en slik garanti kommuniseres tydelig fra departementet slik at institusjonenes styrer kan legge den til grunn for sine beslutninger.

1) OVERORDNET VURDERING AV KONSEKVENSER AV TILTAKENE PÅ ULIKE NIVÅ

Konsekvensene av tiltakspakkene er svært inngripende for de sektorene som berøres. For at det skal kunne iverksettes tiltak, kreves det etter smittevernloven § 1-5 at de aktuelle tiltakene er forholdsmessige sett i lys av smittesituasjonen. Er ikke tiltaket forholdsmessig, er det heller ikke lovlig.

De oversendte dokumentene viser at det er lagt opp til ulik behandling av ulike sektorer. Det fremgår ikke av høringsbrevet hva som er begrunnelsen for dette. Vi mener disse prioriteringene bør synliggjøres og være en del av høringsgrunnlaget.

Det er skuffende at den skisserte planen ser ut til å inneholde det samme allfor brede arrangørbegrepet som fra vår side har blitt kritisert i hele pandemiperioden, og ber om at dette differensieres.

Vi finner ingen grunn til at det profesjonelle kulturlivet som en forhåndsfastsatt regel skal behandles strengere i noen av fasene enn øvrige deler av samfunnet. Den ofte oppgitte begrunnelsen er knyttet til at vi samler relativt mange mennesker, og over lang tid. Vi mener at den bransjeerfaringen og de undersøkelsene vi etter hvert kan vise til (se også punkt 2 under) knyttet til våre arrangement viser at dette ikke er et argument som forsvarer forskjellsbehandling.

Tvert imot frykter vi at skadevirkningene av å stenge kulturlivet som møteplasser og ytringsarenaer, men også som arbeidsplasser, er kraftig undervurdert i perioden vi har bak oss. Med andre ord at tiltaksbyrden langt overstiger effekten.

2) VURDERING AV RISIKO FOR SMITTE I SIN BRANSJE/SEKTOR – OG HVA SOM ER DE VIKTIGSTE RISIKOREDUSERENDE TILTAKENE

NTO har nylig gjennomført en [undersøkelse](#) som viser at det fra mars 2020 og ut 2021 ikke har vært noen kjente tilfeller av smittespredning blant publikum på NTOs medlemsinstitusjoner. Det ble i samme periode avholdt rundt 15.000 forestillinger, konserter og andre publikumsarrangement med drøye 1 million publikummere til stede.

Vi viser også til en nylig publisert [dansk undersøkelse](#) som viser at det er minimal risiko for smitte ved kulturarrangement.

Ellers etterlyser vi mer systematisert forskning for å avdekke smitterisiko. Vi er kjent med det er tatt initiativ til studier som ikke er blitt gjennomført, og oppfordrer til at det både avsettes midler til nødvendig forskning og utvikles retningslinjer som kan åpne for lemping av smitteverntiltak for forskningsformål.

3) VURDERING AV INNRETNING PÅ TILTAKENE VED ULIKE NIVÅ FOR Å FÅ STØRST MULIG KONTAKTREDUSERENDE GEVINST OG SAMTIDIG REDUSERE TILTAKSBYRDEN

Etter vårt syn er helsefagetatens alternative forslag med krav om smittevern faglig forsvarlig drift, uten generelle antalls- eller kapasitetsbegrensninger det eneste fornuftige på nivå 2-4 (lavt til moderat nivå)

NTOs medlemmer er profesjonelle arbeidsgiver som har velutviklede beredskapsplaner, risikovurderinger, rutiner og tiltak knyttet til de lokalene de opererer i og den aktiviteten de har og som driver hele året med produksjon og håndtering av publikum.

Vi ser derfor ingen grunn til at ikke disse profesjonelle arrangørene skal få tillit til selv å ta ansvar for risiko- og tiltaksvurdering.

Råd om munnbind og om å holde avstand gjelder også i kulturlivets foajeer og publikumsområder, og vi har ingen erfaring gjennom pandemien som tilsier at befolkningen oppfører seg på andre måter i våre konsert- og teatersaler, enn i andre deler av samfunnet.

Når det gjelder de gjentatte henvisningene til behovet for å redusere mobiliteten i samfunnet, minner vi om at arrangementene stort sett foregår på kveldstid, og således ikke belaster kollektivtrafikken i rushtiden i de store byene. Utenom de store byene er erfaringen at publikum først og fremst bruker egen bil.

En annen styrke ved de profesjonelle kulturarenaer er at alle med billetter får tilsendt påminnelser med «bli hjemme om du har symptomer» i forkant av arrangementene, og at de har gode systemer for smittesporing (arrangøren vet helt konkret hvem som har sittet hvor). Erfaringstall viser at svært få med sykdom har besøkt kulturarrangementer. Dette har hele tiden vært myndighetenes uttalte hovedvirkemiddel for smittevern: «bli hjemme om du har symptomer». Ettersom det dermed er svært få syke som besøker kulturarrangement betyr det igjen at mobilitetsargumentet er lite relevant.

På samme måte som toppidretten, er kunst- og kulturvirksomheter på dette nivået avhengig av kontinuerlig arbeid for å opprettholde kvaliteten som kreves, og vi forutsetter at de får opprettholde sin aktivitet gjennom alle de fem nivåene på lik linje med toppidretten, selv om man har publikumsbegrensninger, som følger arrangementsreglene på det høyeste tiltaksnivået.

Ellers rapporterer våre medlemmer at konsekvensene av isolasjons- og karantenebestemmelser i dagens situasjon innebærer en langt større tiltaksbyrde enn sykdommen i seg selv, siden disse skaper store utfordringer for kontinuitet i produksjon og forestillinger/konserter.

4) VURDERING AV NØDVENDIG TID FRA BESLUTNING TIL INNFØRING AV TILTAK FOR Å KUNNE INNRETTE SEG TIL JUSTERINGER I TILTAKSNIVÅ

Beslutninger om både nye tiltak og fjerning av tiltak bør kommuniseres umiddelbart når beslutning er fattet, men det må i større grad gis rimelig frist for iverksetting av tiltak.

5) SYNSPUNKTER PÅ BRUK AV DIFFERENSIERTE SMITTEVERTILTAK UT FRA VAKSINESTATUS, OG KRAV OM KORONASERTIFIKAT SOM DOKUMENTASJON I DEN FORBINDELSE.

Prinsipielt mener vi selvsagt at alle våre kulturinstitusjoner er viktige fellesarenaer i samfunnet som skal være åpne for alle.

Vi registrerer at helsemyndighetene i vinter først og fremst har drøftet/vurdert koronasertifikat i lys av omikronviruset og at det i denne sammenhengen vurderes å ha begrenset nytte for å hindre smittespredning.

NTOs holdning til spørsmålet om koronasertifikat er at dette bør utredes som alternativ til andre og mer inngripende tiltak, og for å ha det liggende som et omforent politisk verktøy til eventuelle nye utbrudd og nye tilsvarende situasjoner. Det krever selvsagt en grundig gjennomgang av alle de politiske og etiske dilemmaene..

Vennlig hilsen
Norsk teater- og orkesterforening

Morten Gjeltten
direktør